

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

## Gleispachovo pravosodje.

Govor poslanca dr. Ivana Tavčarja v poslanski zbornici dne 10. t. m.

I.

Visoka zbornica! Pričakovati je bilo, da se bo pri prvem čitanju državnega proračuna sukala razprava največ okrog ministrske izjave z dne 24. januarja in da pride proračun pravzaprav jako malo v poštev. Tudi jaz hočem s stališča naše male stranke izpregovoriti nekoliko o tej izjavi. Ta izjava je vplivala pomirljivo, a ne ve se pravzaprav zakaj. (Veselo.)

Nas ni izjava gospoda ministrskega predsednika čisto nič razburila. Izjava obsega mnogo lepih besedi in tudi obljub, ki se bodo na severu države deloma in v skromni meri izpolnile.

Toda na jugu države ostajajo navadno take obljube le prazne besede, tudi če so jih izrekle usta kakega ministrskega predsednika. Najbrž ne bom slab prerok, če tudi sedaj to isto pričakujem.

Posebno radost je vzbudila izjava g. ministrskega predsednika, da bo vlada vodila vso upravo v zmislu najstrožje objektivnosti in da bo zakone izvrševala vestno po njihovem duhu.

Tu je Nj. ekscelence gospod ministriški predsednik mislil predvsem na Nemce, nekoliko na Poljake in prav malo tudi na Čeha; na slovenski jug države prejkotne ni mislil.

Da li se sedanje ministristvo šele malo časa razveseljuje svojega obstanka, se lahko zesklicujem na njegova dejanja, ki potrjujejo poprej izrečeno moje mnenje. Da, dejanja ministristva so sama na sebi lahko malopomembna ali sposobna so, značilno osvetljevati pr hodnost.

### Uradniška imenovanja.

Pri nas na jugu ima državna uprava pri uradniških imenovanjih očitno germanizacijske namene. To dejstvo se ne da utajiti. Zlasti delujeta na tem polju s polnim parom finančna in justična uprava.

Iz tega sledi, da imajo naši poslanci dolžnost, se prav odločno brigati za personalne zadeve in nadotest je, če kak minister misli, da ima v tem oziru proste roke in da sme delati, kar se mu zljubi.

Da se ljudje na jugu ne morejo pomiriti, to je prav posebno pripisovati okolnosti, da se pri imenovanju v pravosodju pri nas vedno uganja nemškonaacionalna politika. (Pritrjevanje.) Zlasti na Spodnjem Štajerskem se pri uradniških imenovanjih vedno skrbno uvažuje, da se le količkar ne zadene ob nemške koristi, ob takoiimenovane nemške koristi.

Nemška stranka je zamogla ohraniti mnogo pozicij, in sicer čisto neravnih pozicij na Spodnjem Štajerskem izključno le vsled tega, ker si je pravosodna uprava vtepla v glavo, da nastavi v gotovih krajih na Spodnjem Štajerskem samo nemško misleče uradnike. Ta uprava je bila od nekdanje zvesta in poslušna dekla nemške stranke na Spodnjem Štajerskem. (Jako resnično!)

Med sedmimi pristavi velikega slovenskega sodnega okraja Ptujja so vsi brez izjeme Nemci in kolikor se spominjam, ni bil še nikdar noben Slovenec — izvzemši nekaj odpadnikov — imenovan višjesodnim svetnikom v Gradcu. (Čujte! Čujte!)

Posebno hudo dela v tem oziru sedanji višjesodni predsednik v Gradcu grof Gleispach. Vsa njegova skrb je, da pri vsakem imenovanju sluša samo vadihljave gospoda pl. Derschatta in njegovega podpoglavarja na Štajerskem, gospoda dr. Wolffardta. Pri tem ga ne ženira nobena krivičnost in naj bo še tako kričeča.

Nemškonaacionalni mladeniči preskačejo vestne in zaslužne, v službi osivele uradnike; to je postopanje, ki se pač nikjer drugod v Avstriji ne dogodi.

Ta mož, namreč grof Gleispach, ki v Gradcu uživa samo sinekuro za ponesrečeno ministristvo, ima najnesrečnejšo roko na svetu. Nobeno imenovanje se ne izvrši gladko, pri vsakem se posreči grofu Gleispachu razburiti in razdražiti naše javno mnenje. Ta funkcionar, ki bi ga v vsaki drugi državi sodelitvijo kake višje sinekure naredili neškodljivega, pa se trudi v potu svojega obraza dan na dan, da poveča nasprotja med nemškimi in slovenskim narodom. Jaz prav želim, da bi nastal na jugu mir, da bi prišlo do srečne sprave. Obžalujem pa, da moramo izreči svoje prepričanje, da ovirajo taki funkcionarji kakor je Gleispach narodno porazumljenje veliko bolj, kot najhujši politični kričači, naj so nemškonaacionalnega ali slovenskega mišljenja. (Živahno pritrdjevanje.)

### Prej in zdaj.

Pod prejšnjim ministristvom se je vendar še primerilo, da gospod pl. Körber kot vodja pravosodnega ministristva v posebno kričečih slučajih ni odobril predlogov grofa Gleispacha. Pod sedanjim ministristvom se, kakor kaže, kaj takega več ne primeri in pšenica gospoda višjesodnega predsednika v Gradcu pojde lahko bujno v klasje.

Popolniti je mesto okrožno sodnega predsednika v Novem mestu. Obenem je popolniti mesto višjesodnega svetnika v Gradcu. To mesto se je doslej štelo k takoiimenovani slovenski posesti. Zavzemal je to

mesto mož, ki je bil dasi strogo nemškonaacionalnega mišljenja, vendar za silo zmožen slovenskega jezika. Taka je slovenska posest pri višjem sodišču v Gradcu.

Sedaj bi grof Gleispach rad Slovincem to mesto vzel in je podelil svojemu ljubljencu in protežju pri graškem deželnem sodišču. Samo ob sebi se razume, da ne zna mož nobene besede slovenski. To ugaja grofu toliko bolj, ker namerava — to je znana stvar — onemogočiti sedanji slovenski senat pri višjem deželnem sodišču v Gradcu. Da se odstrani nevaren konkurent iz Ljubljane, ga je predlagal za predsedniško mesto v Novem mestu, ne oziraje se na to, da bi za to mesto bili bolj poklicani možje, ki so enako kvalificirani in osivele v justični službi. (Čujte! Čujte!) Ljubljencu iz Gradca pride — to se razume — k višjemu deželnemu sodišču. Ko se je proti tej, ne bom rekel krivičnosti, ali nedopustnosti pri sedanjem voditelju justičnega ministristva skromno remonstriralo, je Nj. ekscelence kratko in odločno izjavil, da se v prihodnje pri uradniških imenovanjih v okrožju graškega višjega sodišča sploh ne bo več brigal za mnenje kake tretje osebe (Čujte! Čujte!) in da pusti v tem oziru grofu Gleispachu popolnoma proste roke, (Čujte! Čujte! Skandal!)

V tem odgovoru Nj. ekscelence se kaže velika nervoznost. Velikodušno je pa dostavila Njega ekscelence, da ne prevzame nobene odgovornosti za uradniška imenovanja v okrožju graškega višjega sodišča (Čujte! Čujte!) in da naj v tem oziru nosi vso odgovornost samo grof Gleispach. To je prav komoden način vladanja. (Medklci.)

Nervoznost gospoda ministra bi bila tedaj morda utemeljena, če bi

slovenski poslanci zavzemali kako izjemno stališče. Ali prav na tem polju nam dajejo nemški poslanci dobre zgleda.

Gospoda moja! Ni ga mesta na Kranjskem, na Spodnjem Štajerskem in na Koroškem, ki je ima oddati justična uprava, da bi mu nemški poslanci ne posvečali popolne ljubezni. In zdaj vprašam Nj. ekscelence, gospoda vodjo justičnega ministristva: Ali bo imel pogum pahniti tudi nemške poslance po stopnicah, če se bodo v personalnih zadevah pri njem oglašili? (Medklci.) Tega poguma ne bo imel! Dr. pl. Körber je v tem oziru imel z dr. Ederjem prežalostne skušnje.

### Proč z Gleispachom.

Stvar je z vladno izjavo z dne 24. januarja v toliko v zvezi, da naj »najstrožja« objektivnost, s katero se naj vodi državna uprava, glede nas pri justici obstoji v tem, da se do sedanja diktatura grofa Gleispacha v Gradcu spremeni v očitno strahovladno in da nas bo za to neodgovorni vodja justičnega ministristva tu na Dunaju metal po stopnicah svojega ministrskega hotela. (Medklci.) Tega vednega nasilstva smo sili in več kot dovolj nam je teh vednih šikan grofa Gleispacha. Ako je sedanji vladi res na tem, da pripravi tudi na jugu spravo med narodi, potem mora početju tega moža narediti konec.

Ali mora biti grof Gleispach na vsak način preskrbljen na državne stroške, potem nimamo nič proti temu, če ga baron Gautsch še tako visoko vrže postopnicah gor.

Mi moramo ostati pri tem, da zahtevamo slovenskih uradnikov za slovensko ljudstvo (Pritrjevanje) in za čas, dokler se

## LISTEK.

### Gospa Angela.

(Dalje.)

III.

Na vrtu »Narodnega doma« je bila velika slavnost in občinstva se je kar tlo. Tudi svetnik Ivo Grebin je prišel z gospo Angelo in Mirko Tkalec se je neizmerno jezil, da je Ivo Grebin nekako ostenativno dvoril svoji ženi in ji celo kupil najlepše šopke, kar so jih za narodne namene imele na prodaj rodoljubne gospodične.

Pri mizi gospe Angele je bilo jako živahno. Skoro vsa mladina je bila tam zbrana. Mirko pa je sedel pri sosedni mizi in se pusto držal, kakor da je veliki petek. Ko je bil prišel na vrt, je šel mimo mize, kjer sta sedela Grebin in gospa Angela. Pozdravil je vljudo, ali Angela mu je komaj odzdravila in se takoj obrnila k svojemu možu. Nihče ni Mirka povabil, naj prisede in moral je iti dalje.

Seveda so to drugi »mladeniči« hitro zapazili in silili k mizi gospe Angele, kjer se je hitro razvila živahna zabava. Zlasti je bil živahen

dr. Črnko, ki je sedel poleg gospe Angele.

»Vse ženske so hinavke«, se je jezil Mirko. »Vse so enake, brez izjeme. Tudi Angela ni nič boljša. Ko sva imela rendezvous, je skoraj jokala, ker sem bil postal nekoliko hladen, zdaj pa se dela, kakor da me komaj še pozna. Niti enega pogleda nima zame, vse ženske so hinavke.«

Mirko ni maknil pogleda od Angeline družbe. Zdelo se mu je, da ni bila Angela nikdar tako lepa in tako elegantna ter živahna in zgovorna kakor danes.

Edina tolažba mu je bila, če so se njegovi pogledi srečali s pogledi tik Angela sedečega dr. Črnka. Tedaj mu je skrivnostno namežikal, kakor bi hotel reči: Ti že veš, kako stvar stoji. Črnko pa ni reagiral na to namežikovanje in to je Mirka zopet jezilo.

»Gotovo mislijo vsi, da sem dobil košarico, da me je Angela nemilostno odslavila«, se mrmral Mirko, če je zapazil, kako je kdo iz družbe hitro pogledal nanj in potem pogled obrnil na drugo stran.

Tudi družba, v kateri je sedel Mirko Tkalec, je postala posorna na

živahno govorjenje in smejanje pri Angelini mizi.

»Grebin je menda vendar prišel do spoznanja, da je njegova žena stokrat lepša, kakor tista njegova Karolina«, je rekel star gospod, ki je sedel pri mizi.

»S Karolino je vse končano«, se je oglašil drug gospod. »Gospa Karolina ima zdaj nekega narednika za ljubimca, krepkega gorenjskega fanta in je dala Grebinu slovo.«

»Ah tako« so se smejali drugi. »Zato je danes Angela tako izredno vesela. Moža si je spet osvojila.«

»Pravi, da je bila vedno vanj zaljubljen«, je zopet rekel stari gospod. »Občevala je z različnimi mladeniči le, da bi moža jezila in vzbudila njegovo ljubosumnost. Kaj ni tako, gospod Tkalec?«

Mirko bi bil najraje iz kože skočil, tako se ga jezili ti pogovori. Enkrat je že hotel »tem fisticom«, kakor jih je imenoval, kar v obraz povedati, da se motijo, da je stvar vsa drugačna in da bi on sam lahko največ povedal, če bi hotel govoriti. A premagal se je in je molčal, dasi je bil skrajno nervozen. Angela ni zaljubljena v svojega moža. To se mu je zdelo naravnost stupidno, ali da to ljudje mislijo, da to govore,

to ga je tako bolelo, kakor da bi bilo resnično. Obšla ga je neka ljubosumnost, katere si sam ni mogel tolmачiti, saj je vendar vedel, da je Grebin prav sedaj Angelin soprog le še — imenoma, ne pa v resnici.

Mirko se je skoro tresel razburjenosti. Ni mu bilo več obstanka na vrtu, dasi je bila zabava prav sedaj na vrhuncu. Tako je vzel svoj klobuk in se odstranil z vrta. Odhajaje se ni ne enkrat ozrl na Angelo in na njeno družbo. Instinktivno je namreč čutil, da je vsa družba gledala za njim in da so se mu nekateri na tihem smejali ali morda celo delali opomnje, o tem ni dvomil.

To ga je peklo kakor živ ogenj. Pozabil je popolnoma, da mu je Angela še pred nekaj dnevi prisegala, da je njegova za vedno; zavedal se je samo, da ga nihče več ne zavida, da se iz njega norčujejo in to ga je bolelo, da se je čutil silno nesrečnega.

Na koncu vrta, blizu izhoda, je Mirko zadel ob mizo, pri kateri se je šopiril ravnatelj Kapun z ženo in s hčerko Marico. Mirko se ni mogel ogniti tej družbi. Pozdravil je in izpregovoril nekaj besed. Gospa Kapunova je koj začela koketirati s svojimi malimi rokami in gospodična

Marica je bila tako ljubezna, da je Mirko naposled prisedel k družbi. In zabaval se je dosti dobro in trdno sklenil, da bo odalej dvoril gospodični Marici Kapunovi, samo da bo gospa Angela imela vzrok, biti ljubosumna.

Ko je Grebin šel z Angeló domov, je moral iti mimo Kapunove mize. Angela je zagledala Mirka in videvši kako dvori Marici in njeni materi, je začudenja skoro obstala. Mirko pa ni dvignil očesa k nji in je ni pozdravil, ko je šla mimo njega. To je bil njegov triumf.

Mirko je prišel šele pozno ponoči domov. Na mizi je našel pismo, ki je bilo prineseno šele zvečer, ko njega že ni bilo več doma. Pisava mu je kazala, da je to pismo poslala gospa Angela, a ostal je popolnoma ravnodušen. Mirno je odprl zavitek in mirno je čital:

»Jutri ob 11. uri dopoldne v Židovskih ulicah.«

Nonšalantno je vrgel pismo na mizo, kakor račun kakega krojača.

Čemu mu še piše? Saj je danes videl ves svet, da je zaljubljen v svojega moža, gospoda svetnika Iva Grebina.

Razpravlja se, je hodil po svoji sobi gor in dol.

višje deželno sodišče ne razdeli, zahtevamo z vsem poudarkom, da se tudi za višje deželno sodišče v Gradu imenuje gotov odstotek slovensko mislečih uradnikov. (Pritrjevanje.)

Dadosežemo sčasoma to svojo pravico, tega ne bo določila mogla preprečiti ne Klein, ne Gleispach. (Pritrjevanje.)

## Vojna na Daljnem Vstoku.

### Z mandžurskega bojišča.

Dopisnik »Novega Vremena« poroča iz Huanšana: Japonci so obstreljevali ves dan 9. t. m. naše pozicije, naše baterije pa so prišle z ljutim ognjem na vas Hanganza. Po noči pa so naši strelci vznemirjali sovražnika s tem, da so opetovano napadali japonske predstraže. Na desnem krilu so se operacije omejevale zgolj na artiljerijski ogenj. V tridnevnem boju za vas Čantanhenan, ki smo jo končno osvojili je na naši strani padlo 48 mož, ranjenih je bilo pa 16 častnikov in 370 m. ž.

Močan oddelek se je napotil proti vasi Sajtaji, na desnem bregu reke Huo, ter pregnal Japonce iz te vasi, kakor tudi iz Sjaodatinje. Zadnji boji so pokazali, da se skoro vsa japonska konjenica nahaja na zapadnem krilu.

Iz Tokija se poroča z dne 11. t. m., da so Japonci v četrtek zjutraj pregnali dve kompaniji ruske pehote z griča pri Šanguhšiji ter osvojili to pozicijo. Ruska artiljerija neprestano obstreljuje levo krilo in center japonske armade.

Po Kuropatkinovem poročilu pa so ruski strelci 9. t. m. naskočili japonske pozicije na griču tri vrste jugozapadno od Tanhuja, ter prisilili Japonce, da so se morali umakniti.

### Razdelitev ruske armade v Mandžuriji.

Ruska armada je, kakor je poznati iz »Novosti Dnja«, razdeljena na bojišča tako-le: Na desnem krilu se nahaja druga armada pod poveljstvom generala Gripenberga, obstoječa iz 8. in 10. evropskega in 1. sibirskega kora, iz 2. in 5. evropske strelske brigade, 10.000 konjenikov in 350 topov; tretja armada pod poveljstvom generala Kaulbarsa stoji v centru, to armado tvorijo: 1., 16. in 17. evropski in 4. sibirski kor in 1. evropska strelska brigada. Prva armada pod generalom L'nevičem se nahaja na vzhodnem krilu in šteje tri armađne kore in sicer 2., 3. in 5. sibirski kor. Kje se nahaja 6. sibirski kor, ni znano.

### Ruske izgube pri Sandepu in Hejkontaju.

»Ruskemu Slovu« se poroča iz Mukdena: Izgube v bojih pri

»Lepa zabava to« je govoril sam s seboj. »Pred svetom naj veljam za nemilostno odslovljenega ljubimca, za čestilca, ki je pogorel in bil spoden. To je nekaj izvrstnega za samoljublje in osební ponos človeka, ki dobi lahko vsak dan deset ljubic, če le hoče. Ne, ne, tako se ne pojdemo.«

A ko je ležal v postelji in še enkrat razmišljal o dogodkih zadnjih dni in o Angelinem postopanju, je spoznal, da je vendar ne zapusti, da se ne more ločiti od nje.

Ob isti uri je ležal v samotni svoji spalnici svetnik Ivo Grebin in delal enake sklepe glede — Karoline Zoričeve.

»Ta žena je ustvarjena iz mesa, iz krvi in iz ognja, je šepetal Ivo in kdor jo je spoznal, se ne more več odtrgati od nje.«

Ivo je imel že več let znanje z gospo Karolino, že večkrat sta pretrgala vsako občevanje in se zopet našla. Tudi sedaj je bil Ivo iz ozirov do Angele odpovedal gospe Karolini svojo ljubezen, a že čez nekaj dni se je tega skesal in ko je ležal v postelji v svoji sobi — med tem ko je bila spalnica gospe Angele na drugem koncu stanovanja, je zopet prišel do spoznanja, da gospe Karoline ne zapusti in da se nikakor ne more ločiti od nje.

Sandepu in Lantunhovu v času od 25. do 29. januarja so sedaj dognane. 5. t. m. je dospel v Mukden zadnji transport ranjencev. V celem je ranjenih 267, bolnih pa 100 častnikov, od vojakov pa jih je ranjenih 9439, bolnih pa 3000.

Transport ranjencev je bil zelo težaven, ker se mraza 24 stopinj pod ničlo.

Na bojišču ni obležal noben ranjenec. Morda je kakšen težko ranjeni zmrznil na bojišču, toda to so bili zelo redki slušaji.

Iz Tokija se pa brzojavlja: Maršal Oama poroča, da so Japonci do 10. t. m. v okolici Hejkontaja pokopali okoli 2000 Rusov.

### Razgovor z generalom Stesljem.

Dopisnik »Novega Vremena« se je 10. t. m. v Adnu razgovarjal z generalom Stesljem. Steselj je izjavil, da je bilo za časa kapitulacije Port Arturja samo še 8000 mož na razpolago za obrambo utrdb, ki so se razprostirale 25 vrst daleč. O teh vojakov pa se je skoro polovica kmaj držala na nogah. Kar se streljiva tiče, so imeli branitelji samo še granate za male topove in dva milijona patronov; vse to streljivo pa je bilo nasproti japonskim enajstpalničnim topovom brez pomena. Živila so pošla, zakaj ves čas obleganja je v Port Artur dospela samo ena džunka, ki je bila obložena z moko. For Liaotiešan je bil važen samo za obrambo z morske strani. Smrt generala Kondratenka je bila za obrambo težka izguba. Med Stesljem in drugimi generali ni bilo nobenega nesoglasja. General Fok, ki je odšel v japonsko ujetništvo, je bil Stesljem prijatelj. Glede admirala kneza Uhtomskega je Steselj molčal, rekel je le, da je bil odstavljen na carjev ukaz in ne vsled sodbe vojne sodišča. General Steselj je popolnoma prepričan o končni ruski zmagi. Gospa Stesljeva ni bila ranjena. Steselj je svoj govor končal z besedami: »Mi smo izpolnili svojo dolžnost. Mi nismo imeli nobene nade več in smo vedeli, da nas niti baltiško brodogrje, niti Kuropatkin ne moreta osvoboditi, valed česar smo bili prisiljeni kapitulirati.«

### Rusko brodogrje.

Iz Port-Louisa na otoku Mavriciju se poroča: Rusko brodogrje spremlja 17 transportnih parnikov; med temi se nahaja tudi francoski parobrod »Espérance«, ki ima na krovu 1000 ton zmrzlega mesa. Brodogrje ne odpluje iz Nosi-Beja pred koncem februarja.

Iz Sanzibara pa javlja Ruterjev urad, da se je v četrtek usidrilo v bližini pristanišča Dar-es-Salam pet ruskih križark.

### Veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Vesti, ki so se širile, da odpotuje veliki knez Nikolaj Nikolajevič na bojišče, da prevzame vrhovno poveljstvo, so, kakor se poroča iz Petrograda, popolnoma izmišljene.

### Japonski narodni praznik.

V soboto 11. t. m. je bil na Japonskem velik praznik: praznovala se je obletnica kronanja prvega japonskega cesarja. Tokijo in vsa druga mesta so bila svečano razsvetljena in okrašena. Mikado je priredil slavnostni banket, na katerega je bilo povabljenih 600 državnikov, plemenitašev, častnikov in diplomatov.

### Komisija o hullski aferi.

Poroča se iz verodostojnega vira iz Pariza, da so se že vsi člani mednarodne komisije, ki preiskuje hullsko afero, prepričali, da je admiral Roždestvenski ravnal popolnoma prav.

Sedaj preiskuje komisija vprašanje, če so bile pri Hullu torpedovke in čigave so bile.

Štirje admirali so mnenja, da so bile ladje, radi katerih je rusko brodogrje odkrilo ogenj, torpedovke.

Peti admiral se še ni odločil, vendar se pa tudi nagiblje k temu mnenju.

## Cesko-nemška sprava.

Dunaj, 13. februarja. Posl. dr. Herold je priobčil v »Kons. Korr.« članek pod naslovom »Spravna akcija v češkem deželnem zboru«. Z veseljem pozdravlja namero ministrskega predsednika glede nove spravne akcije v deželnem zboru ter izjavlja, da se mora urediti predvsem jezikovno vprašanje pri deželnih in avtonomnih oblastnih. Najvažnejša zadeva bi bila ureditev deželnega reda in deželnega volilnega reda, kakor tudi zakonito varstvo narodnostnih manjšin. Nemška zahteva po narodnih kurijah z veto je za sedaj neizvedljiva. O tem bi se dalo govoriti šele tedaj, ako bi imele kurije namen, urediti končno narodnostna preporna vprašanja ter varovati narodnostne pravice obeh narodnosti.

### Položaj na Ogrskem.

Budimpešta, 12. februarja. Pri včerajšnjih dopolnilnih volitvah je vlada zopet na celi črti podlegla. V Kis-Jéő je bil izvoljen Rumun Silvian Russa.

Budimpešta, 12. februarja. Madjarski visokošolci na Dunaju so sklenili v družbi poljskih in čeških tovarišev prirediti Kossuthu ob prihodu na Dunaj ovacije. Kossuth je izjavil, da prosi vse Madjare na Dunaju, ki so mu res naklonjeni, naj opuste vsakršne demonstracije. Ob enem je priobčil posl. Kossuth v vodilnem organu neodvisne stranke »Budapest« članek »Pred kraljem«, da more kot predsednik neodvisne stranke zastopati pred kraljem le stališče stranke. Ako bo vladar jasno videl v dušo neodvisne stranke, se bo prepričal, da je ta stranka ravno tako ustavna, kakor katerakoli druga stranka v deželi. Zaradi tega je krivično, ker se dosedaj še nikoli ni kralju nasvetovalo, naj zasliši neodvisno stranko. V programu neodvisne stranke ni nič protidinastičnega, temuč obsega le vse to, kar ogrsko državo utrja in dela cvetočo. Tudi naš končni namen, personalna unija, ni protidinastični princip. Nasprotstvo med avstrijskimi in ogrskimi interesi se je v zadnjih letih poostriilo in bati se je, da bo skupno delovanje obeh držav skupnega vladarja le slaba obramba skupnih interesov, zakaj državi sta si zaveznici le na papirju, a se medsebojno bolj sovražite kot skupnega sovražnika.

Budimpešta, 12. februarja. Državni zbor se skliče na dan 17. t. m., tudi ako se do tedaj ne sestavi novo ministertvo. Zbornica se bo konstituirala ter si izvolila odseke, potem pa se odgodi dotle, da se predstavijo novi ministri.

### Francija in Vatikan.

Rim, 12. februarja. V Vatikanu so zelo poparjeni, da se je za predlog, naj se loči cerkev od države ter odpove konkordat, dobila tolika večina. Že sedaj delajo v Vatikanu z naglico navodila, ki se pošljejo francoskim katoličanom, ako se odpove konkordat. V Vatikanu se je zbudil stari ponos ter baje hočejo, da cerkev na Francoskem po ločitvi ničesar ne sprejme od države, ne plač za duhovnike, ne cerkev, ki bi jim jih država dala v najem. Vatikan je namreč mnenja, ako je že treba nositi materialno škodo ločitve, si hoče cerkev tudi zagotoviti vse mogoče duševne in moralne prednosti, po sebnó popolno neodvisnost od države.

### Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 12. februarja. Včeraj je bila v stanovanju Witteja pravilna hišna preiskava. Prišel je policijski uradnik z mnogimi policaji, ki so zasedli Wittejevo hišo ter so prebrskali vsa zasebna pisanja. Vzrok te oblastvene odredbe ni znan. Govori pa se, da je zarota izpeljana v palačo ministra Witteja.

Petrograd, 12. februarja. Okoli 17 tovarn in fužin počiva. Število štrajkujočih presega 17000. Mir se vendar ni kalil.

Petrograd, 12. februarja. Obesedno stanje se je preglasilo nad gubernijami Kališ, Siedlee, Radom in Kutaja; nadalje nad okraji Ozurget, Novodonski in Kutaja.

Varšava, 12. februarja. Črko-stavci so zopet stopili v štrajk. Štrajk pekov se nadaljuje, a tudi mesarji groze s štrajkom, valed česar se meščani naglo preskrbujejo z živili.

London, 12. februarja. Pretečeni četrtlet je bil najstarejši sin grofa Leva Tolstega v dveurni avdijenci pri carju. Prinesel je s seboj načrt za sklicanje narodnega zbora; načrt je izdelal njegov oče. Car sam je izjavil: »Zadnja dva meseca sem delal načrt in rečem vam, da se skladi narodni zbor prihodnji teden.«

Petrograd, 12. februarja. Žena Maksima Gorkega je smela te dni drugič obiskati svojega moža. Prosila je, da bi smela možu prinesiti zimsko obleko, toda prošnjo so ji odbili. Tudi pisati še ničesar ne sme. Žena je tudi prosila, da bi se preiskava pospešila, ker pri možu jetičnost naglo napreduje. Gorkega prepeljejo najbrže v Rigo, kjer ga obsodijo. Njegov zločin je baje v tem, da je pod vtisom groznih petrograjskih dogodkov pisal pismo, v katerem hudo napada vlado. To pismo pa se ni niti odposlalo niti razširilo.

Petrograd, 12. februarja. V B tumu se štrajk nadaljuje. Tovorni promet na železnicah je ustavljen. Valed nemirov je gimnazija zaprta. Živil primanjkuje.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. februarja.

— **Katholischer Schulverein** menda vzhic protokolji nadvojvode Frana Ferdinanda ne more med N-moi ničesar dobiti, zato berači med Slovenci. Mi smo reven narod, imamo obilo narodnih, podpore potrebnih naprav in vedno s pomanjkanjem denarja borečo se družbo sv. Cirila in Metoda, a vendar pošiljajo neznanosko bogati nemški duhovniki svoje agente med nas, da pri Slovencih beračijo za nemštvo in klerikalstvo delujoči »Katholischer Schulverein«. Neke Katarina Schwab hodi z dovoljenjem c. k. r. deželne vlade po hišah in prosjači za to društvo. Čim odpre svoje papirje, se že od daleč vidi, da je to nemško klerikalno društvo pod protektoratom nadvojvode Frana Ferdinanda. Če je tako fruktificiranje nadvojvodega imena taktno in iz ozirov na nadvojvodo samega umestno, tega ne bomo preiskovali, pač pa opozarjamo občinstvo na uradno pooblaščenega beračico Katarino Schwab in svetujemo, naj nihče ničesar ne da.

— **V pokoj je šel** deželno-sodni svetnik gosp. Oton pl. Fladung v Celovcu. Slovenci mu ohranijo dober spomin. Dasi po rojstvu, po vzgoji in po mišljenju Nemeč, je bil vendar Slovincem pravičen. Prav zaradi tega, ker ni hotel zatirati slovenskih obravnav, ga je grof Gleispach preganjal.

— **Premembe pri drž. železnici.** Premeščen je pristav Tožmaž Aichholzer iz Rateč kot postajenačelnik v Grosuplje. — V Rateč-Belapeč je premeščen kot načelnik pristav Ivan Pečar, sedanjí načelnik v Javorniku. — Načelnikom v Javorniku je imenovan g. asistent Varl, sedaj v Podnart-Kropi.

— **Zapuščina nemškega profesorja.** Suplent dr. Durst je končno odšel iz Gorice. Zapustil je krasne spomine — ker vsi dijaki iz sedme in osme so dobili v prastaru red »entsprechende«, nekateri »minder entsprechend«. To se je zgodilo, ker so vsled početja dr. Dursta štrajkali. Vsi bodo morali plačati šolnino. Lepo »zapuščino« za starše dijakov je zapustil nadutí nemški suplentek, ki je bil edini krivec, da so začeli dijaki štrajkati. Tačas, ko so se vrnili v šolo, se jim je obljubilo, da ne bo nikakih posledic, sedaj pa tako občutni udarec. Kako naj imenujemo tako ravnanje? Taki so darovi Slovincem in Lahom od strani Nemcev! Zato proč z njimi — domače profesorje hočemo imeti in gimnazij z domačim učnim jezi-

kom, za Slovence s slovenskim, za Laha z laškim!

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v torek, dne 14. februarja nastopi prvič kot gost na slovenskem odru prvi tenor bivše zagrebške opere, slavnostni pevec in eden izmed najboljših interpretov opernih skladb laških komponistov, gospod Ernesto vitez Camarotta. Za prvo gostovanje izbral si je umetniški vlogi trubadurja Manrika v Verdijevi operi »Trubadur«, katera vloga mu izredno dobro pristaja in je ž njo tako na zagrebški operi, kakor pri raznih gostovanjih, osobito na »Narodnem gledališču« v Pragi, dosegel največje uspehe. Predstava se vrši v abonementu in sicer na »pare«. Opera »Trubadur« se poje ob priliki tega gostovanja, ki obeta izreden umetniški užitek, nepreklicno poslednjič v tej sezoni. Vloga Leonore poje gospa Skaloča, grofa Luno pa g. Oufednik. — V četrtek, dne 16. t. m., gostuje gosp. Ernesto vitez Camarotta drugič in poslednjič, in sicer v vlogi Don Joéa v Bizetovi operi »Karmen«.

— **Slovensko gledališče.** »Rusom na pomoč« je naslov novi veliki burki, ki se je včeraj prvič uprizorila na našem odru. V čeških listih smo že večkrat čitali o silnih uspehih, ki jih je ta burka dosegla na različnih čeških odrih. Sinočna predstava nas je prepričala, da je bil ta uspeh opravičen. Igra ni samo času primerna, nego je tudi res izvrstna burka, polna zdravega humora, dobrih dvotipov, zanimivih moških in ženskih tipov, končnih situacij in nad vse smešnih zamotljivajev. Burka je prav dobro in spretno lokalizirana in je ta okolnost gotovo tudi pripomogla, da je imela predstava tako gromovit uspeh. Občinstvo se kar ni moglo nasmejati pristni komiki te igre. Hvalevredno je, da je gledališko vodstvo preskrbelo za nove kostume in sploh za vse, kar treba, da se taka igra dobro inscenira. S tem se je igralec izdatno podprlo. Igralo se je jako dobro in je občinstvo izrazilo svoje zadovoljstvo z burnimi aplavzi. Zaradi pomanjkanja prostora bomo o posamičnih predstavljajcih in predstavljalkah govorili po prihodnji predstavi te igre.

— **Umrla** je po kratki, a težki bolezni gospa Ljilja Dobovec, sooproga mestnega računskega revidenta N. v m. p.

— **Muzejskega društva za Kranjsko** občni zbor bo dne 27. t. m. ob 6 uri zvečer v konferenčni sobi I. drž. gimnazije.

— **Ples pevskih zborov „Glasbene Matice“** v »Narodnem domu« se je obnesel v soboto večer nad vse pričakovanje izbornu. Plesi zborov »Gl. M.« so vsako leto ena najprijetljivejših predpustnih zabav, na kateri vladata iskreno veselje in živahnost. Toliko lepih deklet se pač ne zbere na nobenem drugem plesu kakor na tem in nikjer se toli vztrajno ne raja kakor med Matičarji in Matičaricami! Tako je bila torej velika dvorana »N. D.« polna najboljšega občinstva in tudi vsi stranski lokali so imeli vesele goste. Prvo četvorko je plesalo 98 parov, II. pa že 124 parov. »Kolo« je z vso preciznostjo in eleganco plesalo 24 parov pevskega zbora. Vse plesje je vodil prav vrló g. Lovro Sanein, k plesu pa je pridno in dobro svirala Društvena godba, ki ni štedila z dodatki. Ples je je trajal preko 4. zjutraj ter so ga zapuščali vsi udeležniki z največjim zadovoljstvom. Naša dična »Glasbena Matica« je videla v soboto zopet, da uživa splošno največje simpatije, kar naj ji bo v vzpodbudo do nadaljnjega delovanja na polju glasbene in pevške — zlasti domače — umetnosti!

— **»Tisoč in ena noč.«** Sinočna »Slavčeva« maskarada v Sokolovi dvorani »Narodnega doma« je uspela kakor vse prireditve tega društva v vsakem oziru izbornu. Vdeležba sicer ni bila tako velika, kakor druga leta, ko je še bila »Slavčeva« maskarada poleg Sokolove takorekoč edina karnevalska prireditev večjega stila, vendar pa je posetilo to veselico okoli 700 ljudi in prvo četvorko je plesalo okoli 80 parov. Dvorana je bila naslovu maskerade primerno preprosta, a vendar okusno dekorirana. Stopivši v dvorano, si zazrl prekrasno pokrajino na Jutrovem, kakor so naslikane v čarobnih pravljicah »Tisoč in ena noč«. Visoke palme, raznobojni eksotični cvetovi, v ozadju bajen fantastičen grad, čegar okna se žare krvavo rdeče v prvih žarkih jutranjega solnca, nad njim pa vedno modro južno nebo — slika, ki ti jo ustvari duh, ako se vglobiš v one čase, ko si kot otrok s slastjo in strastjo čital in užival pravljive, polne najbujnejše domišljije, ko ti je razgreta fantazija čarala pred očmi najneverjetnejše stvore. Grad kralja Šeberbana, v katerem vso noč, da napoči jutranja zora,

493 **Anton Škrjanec,**  
načelnik gospodarskega odseka v Šmarju.

---

\*) Za vsebino tega spisa je ardnistištvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

